

DECIZIE

07 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo”
Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea
de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni împotriva lui Andrian
Carp și Antoninei Carp cu privire la recuperarea despăgubirii de asigurare,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a admis apelul declarat de Antonina Carp și s-a casat hotărârea din 24 aprilie 2018
și hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre prin care acțiunea s-a respins ca nefondată,

c o n s t a t ă :

La 08 septembrie 2017, SAR „Moldcargo” SA a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Andrian Carp și Antoninei Carp cu privire la recuperarea
despăgubirii de asigurare.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 28 noiembrie 2014, între SAR
„Moldcargo” SA, în calitate de asigurător și „Expresmarket” SRL, în calitate de
asigurat a fost încheiat contractul nr. CS1789.2014 de asigurare facultativă a
autovehiculelor, echipamentului suplimentar, șoferului și pasagerilor de accidente,
obiect al acestui contract fiind interesele patrimoniale ale asiguratului ce țin de
posesia, folosirea și administrarea autovehiculului Dacia Logan MCV, contractul
fiind valabil de la 28 noiembrie 2014 până la 27 noiembrie 2015.

SAR „Moldcargo” SA a menționat că, la 20 mai 2015, a fost deteriorat
automobilul Dacia Logan MCV, care se afla în mun. Chișinău, str. Florării 4.

Reclamanta a relatat că, la 25 mai 2015, ca urmare a verificărilor de către
Inspectoratul de Poliție din sectorul Rîșcani s-a stabilit că la momentul accidentului
în apartamentul nr. 144 din str. Florăriei nr. 4, care le aparține cu drept de proprietate
pârâților, se făceau lucrări de reparație și peste geam a căzut unele materiale de
construcție, fiind deteriorat automobilul Dacia Logan MCV.

Mai mult, SAR „Moldcargo” SA a specificat că, la 29 mai 2019, de către inginerul expert al companiei, cu participarea persoanei păgubite a fost întocmit procesul verbal de constatarea a daunelor, stabilind suma prejudiciului cauzat SRL „Expresmarket” de 4132 de lei. Iar, în temeiul contractului de asigurare, la 28 octombrie 2015, suma menționată a fost transferată în contul stației de reparații SA „DAAC Hermes”, pentru repararea automobilului Dacia Logan MCV.

Ulterior, la 05 decembrie 2016, SAR „Moldcargo” SA a expediat în adresa ACC 55/509, o interpelare prin care a solicitat informații despre proprietarii apartamentului nr. 144 din mun. Chișinău, str. Florăriei 4, iar, printr-un apel telefonic, administratorul ACC 55/509 a informat că proprietar este Andrian Carp.

Reclamanta a menționat că, la 19 iulie 2017, a expediat o notificare în adresa lui Andrian Carp și recepționată de către acesta, prin care a solicitat restituirea prejudiciului, însă, până la data depunerii acțiunii în judecată suma solicitată nu a fost restituită.

SAR „Moldcargo” SA a solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților a despăgubirii pentru prejudiciul cauzat în sumă de 4132 de lei, a taxei de stat în sumă de 270 de lei și a cheltuielilor de judecată care vor fi suportate pentru examinarea cauzei date.

Prin hotărârea din 24 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de SAR „Moldcargo” SA s-a admis integral.

S-a dispus încasarea în mod solidar din contul lui Andrian Carp și Antoninei Carp în beneficiul lui SAR „Moldcargo” SA, a despăgubirii de asigurare în sumă de 4132 de lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 270 de lei (vol. I, f.d. 47, 54-56).

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a constatat existența unei obligații neexecutate a pârâților față de reclamantă, fapt ce a condus la admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a Judecătorie Chișinău, sediul Centru, s-a încasat în mod solidar din contul lui Andrian Carp și Antoninei Carp în beneficiul lui SAR „Moldcargo” SA, a cheltuielilor de judecată compuse din citarea prin telegramă a pârâților în sumă de 246,36 lei și pentru serviciile prestate de OCT Chișinău în vederea eliberării extrasului din Registrul bunurilor imobile în sumă de 61,20 lei (vol. II, f.d. 16).

La 24 mai 2018, Antonina Carp, a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea reclamantei să fie respinsă, ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 52-53).

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Antonina Carp și s-a casat hotărârea din 24 aprilie 2018 și hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere ca nefondată a cererii de chemare în judecată (vol. I, f.d. 77-81).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a stabilit că intimata nu a dispus de dreptul de a pretinde încasarea în mod de regres a despăgubirii de asigurare, deoarece situația nu întrunește circumstanțele descrise la art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, precum și nu a indicat care împrejurări sau circumstanțe prevăzute la norma respectivă sunt întrunite în speța dată.

Referitor la solicitarea de încasare a cheltuielilor de judecată, Curtea de Apel Chișinău a considerat necesar de a respinge și solicitarea dată. Dar, având în vedere că o parte din cheltuieli au fost încasate prin hotărâre suplimentară, care este subsecventă și în legătură directă cu hotărârea pronunțată asupra fondului și care la fel urmează a fi casată.

La 27 martie 2019, SAR „Moldcargo” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii din 24 aprilie 2018 și hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a primei instanțe.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia aplicată și a interpretat în mod eronat prevederile Legii nr. 407 din 21 decembrie 2016 cu privire la asigurări.

SAR „Moldcargo” SA a menționat că instanța de apel nu a făcut diferența între două tipuri diferite de asigurare, asigurare de bunuri și asigurare de răspundere civilă.

La 13 aprilie 2019, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Antoninei Carp și lui Andrian Carp (vol. I, f.d. 28), însă, pînă la data stabilită pentru examinarea recursului în adresa Curții Supreme de Justiție, nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La 28 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău prin intermediul poștei electronice a expediat recurentei copia deciziei integrale din 29 noiembrie 2018 (f.d. 83), însă, date despre recepționarea deciziei recurate, nu sunt la materialele cauzei.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

Cu referire la posibilitatea recurentei de a depune cerere de recurs, Colegiul menționează că prin decizia instanței de apel, s-a admis apelul Antoninei Carp și s-a casat hotărârea din 24 aprilie 2018 și hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a primei instanțe, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată deusă de SAR „Moldcargo” SA.

Prin urmare, în conformitate cu art. 429 alin. (5) din Codul de procedură civilă, persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. Așadar, instanța de recurs consideră că recurenta este în drept să declare recurs împotriva deciziei instanței de apel.

În procedura de filtru, prevăzută de articolul 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată a constatat că obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. La fel, instanța de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

Pe baza celor analizate, prin încheierea din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție, cererea menționată mai sus s-a considerat admisibilă pentru examinarea în fond (vol. I, f.d. 103).

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces,

Însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimata au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, 19 aprilie 2007, parag. 72 – 75, Eriksson vs Suedia, 12 aprilie 2012, parag. 66, 72, Pönkä vs Estonia, 8 noiembrie 2016, parag. 33 – 34).

În subsidiar, în parag. 26 – 27 din decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din Codul de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și cererea de recurs, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului și casarea deciziei contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de Procedură Civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Din materialele cauzei rezultă că în polița de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. AV2540.2014 cu termen între 28 noiembrie 2014 – 27 noiembrie 2015, semnată de SAR „Moldcargo” SA și SRL „Expresmarket”, este indicat că automobilul asigurat este Dacia Logan MCV (vol. I, f.d. 8).

Ulterior, la 20 mai 2015, automobilul Dacia Logan MCV, a fost deteriorat, fiind parcat în mun. Chișinău, str. Folrăriei 4.

Iar, în urma verificărilor de către Inspectoratul de Poliție Rîșcani, s-a stabilit că din apartamentul nr. 144 situat în mun. Chișinău, str. Florăriei 4, au căzut materiale de construcție peste automobilul asigurat (vol. I, f.d. 9).

Ulterior, la 29 mai 2015, de către inginerul expert al companiei SAR „Moldcargo” SA, a fost întocmit procesul-verbal de constatare a daunelor, prin care s-a stabilit că,

la 20 mai 2015, automobilului Dacia Logan MCV aflat în proprietatea SRL „Expresmarket”, i-a fost deteriorată luneta (vol. I, f.d. 15).

Prin actul cu privire la efectuarea lucrărilor de reparație nr. SPT0121987 din 12 noiembrie 2015, eliberată de SA „DAAC-Hermes”, s-a stabilit că suma totală pentru repararea automobilului este de 4132 de lei (vol. I, f.d. 17), iar, la 28 octombrie 2015, SAR „Moldcargo” SA a transferat pe contul SA „DAAC-Hermes”, suma indicată pentru repararea automobilului (vol. I, f.d. 16).

Astfel, pentru a încasa suma achitată pentru repararea automobilului, la 08 septembrie 2017, SAR „Moldcargo” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrian Carp și Antoninei Carp cu privire la recuperarea despăgubirii de asigurare.

Prin hotărârea din 24 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de SAR „Moldcargo” SA s-a admis integral.

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Antonina Carp și s-a casat hotărârea din 24 aprilie 2018 și hotărârea suplimentară din 26 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere ca nefondată a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 1329 alin.(1) din Codul civil, asigurătorul care a plătit despăgubirea de asigurare preia, în limitele acestei sume, dreptul la creanță pe care asiguratul sau o altă persoană care a încasat despăgubirea de asigurare îl deține în raport cu terțul responsabil de producerea pagubei dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Astfel, instanța de recurs menționează că în cazul în care prejudiciul a fost cauzat de o terță persoană, asiguratul ar putea cere despăgubire de la acesta. Asiguratul are însă dreptul de a cere plata despăgubirii de asigurare de la asigurător. Ambele aceste drepturi nu pot fi exercitate de către asigurat, deoarece el ar obține o despăgubire mai mare decât valoarea bunului sau cuantumul daunei, ceea ce este inadmisibil în asigurarea de bunuri. De aceea asigurătorul, în limitele despăgubirii plătite și din momentul plății în asigurarea de bunuri este subrogat – de drept și fără nici o formalitate – în toate drepturile asiguratului sau beneficiarului asigurării contra persoanei responsabile de cauzarea daunei.

Pentru ca subrogarea să poată fi instituită trebuie ca asigurătorul să fi plătit asiguratului despăgubirea de asigurare cuvenită. Plata despăgubirii constituie baza și măsura subrogării. Pe calea subrogării asigurătorul dobândește dreptul asiguratului cu toate garanțiile și accesoriile sale. De asemenea în cazul subrogării termenul de prescripție rămâne același care l-ar fi avut asiguratul.

Prin urmare, instanța de recurs consideră eronată concluzia instanței de apel despre faptul că SAR „Moldcargo” SA, nu a dispus de dreptul de a pretinde încasarea în mod de regres a despăgubirii de asigurare, iar situația nu întrunește circumstanțele descrise la art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, deoarece speța dată se referă la asigurarea de bunuri și art. 1329 din Codul civil, expres acordă acest drept asigurătorului în caz de achitare a prejudiciului cauzat de o terță persoană și suportat de asigurător.

Însă, Colegiul judiciar menționează faptul că pentru a demonstra că automobilul a fost asigurat anume pentru astfel de cazuri, recurenta-reclamanta urma să prezinte

contractul în care sub formă obligatorie sunt indicate riscurile pentru care a fost asigurat automobilul.

În corespundere cu art. 1308 alin. (3) și (4) din Codul civil, contractul de asigurare se încheie în scris; în contractul de asigurare se va indica: a) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul părților contractante; b) obiectul asigurării: bun, persoană și răspundere civilă; c) riscurile ce se asigură; d) începutul și durata asigurării; e) sumele asigurate; f) primele de asigurare, locul și termenele de plată; g) alte date, conform legii sau contractului.

Conform art. 13 alin. (2), lit. b) din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006, contractul de asigurare trebuie să conțină riscurile care se asigură.

Așadar, riscul asigurat este fenomenul, evenimentul sau grupuri de fenomene sau evenimente prevăzute în contractul de asigurare care, odată produse, pot genera prejudicii bunurilor sau persoanei asigurate, iar, legea enumără clauzele obligatorii pe care trebuie să le conțină contractul de asigurare și menționate supra.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Colegiul judiciar relevă că din polița de asigurare anexată la materialele cauzei (vol. I, f.d. 8) nu se identifică riscurile asigurate.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că fără prezența contractului de asigurare și confirmarea riscurilor pentru ce se asigură automobilul în cauză, nu poate fi stabilită temeinicia pretenției înaintate. Din acest motiv, instanța de apel urmează să țină cont de considerentele menționate supra și să verifice dacă în contractul de asigurare, a fost specificat și prevăzut repararea prejudiciului de către asigurător, anume pentru cazul stabilit în speța dată.

Mai mult, Curtea de Apel Chișinău, urmează să verifice de ce recurenta a achitat suma de 4132 de lei pentru repararea automobilului la 28 octombrie 2015 (vol. I, f.d.16), iar, actul cu privire la lucrările efectuate și factura fiscală eliberate de SA „DAAC-Hermes”, sunt din 12 noiembrie 2015 (vol. I, f.d. 17-18).

Instanța de recurs menționează că în factura fiscală anexată la materialele cauzei (vol. I, f.d. 16), la categoria destinația plății este indicată despre o altă factură fiscală din 03 iunie 2015, care nu se regăsește la materialele cauzei. Astfel, nu este clar faptul că suma pentru repararea prejudiciului a fost achitată înainte de a se efectua lucrările de reparație a automobilului, fapt ce denotă că destinația acestei plăți urmează a fi verificată minuțios.

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a verifica respectivele omisiuni, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo”
Societate pe Acțiuni

Se casează decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni împotriva lui Andrian Carp și Antoninei Carp cu privire la recuperarea despăgubirii de asigurare, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Victor Burduh